

Punt a la i

Núm. 106 / Abril 2003

Polítics locals: preparant el futur

Josep M. Vallès i Quim Brugué
Publicat per Editorial Mediterrània i la Fundació Jaume Bofill

El municipi és el marc on la proximitat entre administració i ciutadania és major, més intensa i més continuada; l'espai on les contradiccions del sistema polític es poden fer més evidents i on les seves transformacions són més visibles. En el món local s'aprecia una gran dinàmica innovadora –tant en la gestió i prestació de serveis com en la concepció i pràctica democràtica– que en moltes ocasions ha estat i és útil per impulsar reformes en àmbits de govern més grans.

Els regidors i les regidores, com a protagonistes de la política local, ens poden ajudar a comprendre com és i com funciona el govern local.

Aquest llibre analitza els governs locals a través dels seus representants i recull la complexitat d'aquests nous escenaris municipals especialment actius i rellevants en un entorn cada vegada més globalitzat. Un treball necessari per comprendre millor la realitat política local i per conèixer processos de transformació en les funcions i maneres de fer dels polítics locals que probablement acabaran traslladant-se a altres esferes de l'activitat política.

La conclusió més destacable del

llibre és, probablement, l'existència d'una incipient transformació de la política local en la direcció de l'emergència d'un govern menys tecnocràtic i molt més relacional. Un model on allò important no és tant la distribució rígida de funcions entre els diversos actors (públics i privats), sinó l'assumpció de nous processos basats en la col·laboració, en el *parteneriat*.

ÍNDEX: Presentació. Introducció. 1. L'evolució dels governs locals a Catalunya: hipòtesis de treball. 2. Del despatx al carrer: l'aparició del regidor localista? 3. De la mirada al passat a la mirada al futur: l'aparició del regidor estratègic? 4. De l'administració burocràtica a la postburocràtica. L'aparició del regidor relacional? 5. De l'administració al govern local: l'aparició del polític municipal? Epíleg. Del govern a la *governance*. Nota metodològica. Annexos. ■

La moda, un tejido de injusticias. Campaña Ropa Limpia

SETEM. Informe en llengua castellana publicat per Intermón Oxfam a la col·lecció *Informes*

Aquest estudi s'emmarca dins de la Campanya Roba Neta que el SETEM va dur a terme a Tànger per conèixer les condicions socio-laborals dels treballadors d'importants empreses de confecció espanyoles amb tallers al Marroc.

L'estudi va fer el seguiment de la producció de vint tallers triats a l'atzar, entre els més de 500 que hi ha a Tànger en els quals no es

respecten els principis bàsics dels drets humans, i on les condicions de treball són inacceptables pel que fa a salaris, contractes, seguretat social, malaltia i abusos.

L'estudi confirma el que ja havia denunciat la Campanya Roba Neta, que determinades firmes espanyoles (bàsicament dues companyies de confecció i una marca de roba infantil) subcontracten aquests petits tallers on es treballa en condicions deplorables per confeccionar la seva roba.

Arran dels resultats de l'estudi el SETEM demana responsabilitats a les firmes perquè es pronunciïn sobre si estan o no al corrent de les condicions laborals que regeixen aquests tallers on es confecciona la roba que comercialitzen.

ÍNDEX: Prefacio. Campaña Ropa Limpia (CRL) 1. Marruecos. 2. La industria textil Marruecos. 3. Las empresas españolas en Marruecos. 4. Industria textil y empresas españolas. 5. La zona urbana de Tánger. 6. Análisis de los principales problemas. 7. La responsabilidad social de las empresas españolas. 8. La investigación. ■

Les polítiques de serveis socials a Catalunya (1979-1999)

Tesi de doctorat
Xavier Pelegrí Vianya

Avaluació etnogràfica del sistema de serveis socials de Catalunya durant els primers vint anys de competència autonòmica. A partir de la reflexió d'informadors, polí-

tics i tècnics que hi han intervingut, s'analitzen una sèrie d'indicadors per reconstruir la política adoptada durant aquest període, amb l'objectiu de descobrir-ne els trets culturals i d'interpretar els apriorismes en què es basa el funcionament actual.

El resultat mostra que en el context de l'Estat del benestar apareix el sistema de serveis socials, però aquest Estat del benestar no presenta una identitat definida, coneguda i potent. Això és degut, en bona part, a la utilització interessada que en fa el poder polític. A tall de conclusió es destaca la inexistència de línies polítiques coherents, cosa que s'interpreta –en el sentit de les hipòtesis– tenint en compte la manca de rellevància que aquest sector té per a la política.

ÍNDIX: Introducció. 1. El context de l'anàlisi. 2. Configuració dels serveis socials. 3. Aspectes metodològics. 4. L'evolució dels serveis socials catalans. 5. La identitat dels serveis socials. 6. La dimensió política en els serveis socials. 7. Conclusions i propostes. Bibliografia. Annexos. ■

Endogàmia, exogàmia i relacions interètniques. Un estudi sobre la formació i dinàmica de la parella i la família centrat en immigrants del Senegal i de Gàmbia entre Catalunya i Àfrica

Tesi de doctorat
Dan Rodríguez García

Tesi doctoral realitzada entre 1994 i 2002, amb metodologia qualitativa i quantitativa, i amb treball de camp a Catalunya, el Regne Unit i Gàmbia, sobre la formació de la família en el context de la transmigració.

El treball analitza els factors que intervenen en el procés de formació de la parella/família en la població del Senegal i de Gàmbia re-

sident a Catalunya, i dedica una atenció particular al cas de les famílies mixtes (bi-nacionals).

Des d'una perspectiva multidisciplinària i comparativa, la investigació vol contribuir a la definició de conceptes com *integració* i *mestissatge*, per tal de comprendre millor els processos d'interculturalitat a les societats plurals.

Posa en evidència que endogàmia i exogàmia no són processos irreversibles ni excloents; i que ni l'endogàmia es pot considerar a priori com una opció negativa o antiintegrativa, ni l'exogàmia com una panacea de la integració (mestissatge no significa necessàriament integració estructural). També conclou que cal relativitzar el paper del factor cultural en els processos analitzats en favor dels aspectes de tipus social (p.e. quan es produeixen xocs en l'educació dels fills de parelles mixtes, solen respondre a aspectes socials de caire global, més que a suposades "incompatibilitats culturals").

ÍNDIX: 1. Introducció, objectius i metodologia. 2. Marc teòric multidisciplinari. 3. El cas britànic com a font d'hipòtesis. 4. Anàlisi de la immigració africana a Espanya i a Catalunya. 5. Aspectes generals de l'estructura sociocultural i el parentiu al Senegal i a Gàmbia. 6. Anàlisi quantitativa (Cens 1991 i Padró 1996) i qualitativa (observació participant i entrevistes en profunditat) de l'endogàmia/exogàmia de la població del Senegal i de Gàmbia a Catalunya. 7. Conclusions: mestissatge i polítiques d'immigració a Catalunya i Europa. ■

El dissens en acció. Una aproximació teòrica a la sociologia dels moviments socials

Tesi de doctorat
Xavier Godàs i Pérez

L'objectiu general de la tesi és el d'aportar precisió al concepte de moviment social, i l'objectiu concret el de conceptualitzar el procés de mobilització d'una mena

particular de moviments: els d'orientació democràtica. Es descriuen i s'avaluen les teories sociològiques contemporànies més importants sobre el fenomen desenvolupades a partir de la Segona Guerra Mundial a Europa i als EUA. Les teories tractades s'agrupen en tres conjunts: el del "comportament col·lectiu", el del "paradigma estratègic" i el dels "nous moviments socials".

Genèricament, la discussió teòrica mostra la necessitat d'estudiar els moviments socials com un procés de construcció d'un sistema d'acció de resposta a les determinacions estructurals.

La línia argumental enfoca tres dimensions d'anàlisi. (1) La proactiva, on es defensa la hipòtesi que tota dinàmica de mobilització s'edifica sobre la base d'un procés constant d'encaix entre l'avaluació crítica de la situació, la projecció d'un escenari de futur desitjable i els mitjans per sostenir el procés de mobilització. (2) La deontològica, que té com a idea que per als mobilitzats resulta tant important assolir els objectius que es marquen com demostrar públicament la congruència normativa i la manera com es reglamenten les relacions entre els integrants del moviment. (3) La cognitiva, on la hipòtesi diu que tant la viabilitat com la legitimitat dels moviments socials depenen del fet que mostrin que els problemes que identifiquen existeixen realment, i que els procediments habituals de l'activitat política institucional no resulten suficients a fi de resoldre'ls.

ÍNDIX: 1. Algunes dificultats en l'estudi dels moviments socials. 2. Què és i què no és un moviment social. Els moviments socials d'orientació democràtica. 3. Les teories del comportament col·lectiu. Avaluació. 4. El paradigma estratègic. Avaluació. 5. Els nous moviments socials. Avaluació. A mode de conclusió: l'articulació del dissens. ■

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

El *Punt a la i* és un full que informa de les recerques que han estat promogudes per la Fundació Jaume Bofill. Totes les que s'hi inclouen es poden consultar a la nostra biblioteca dins dels horaris d'atenció al públic. En aquest full també s'indiquen tots aquells treballs dels quals se'n preveu la publicació.

Punt a la i

Núm. 107 / Juliol 2003

La immigració a Catalunya avui. Anuari 2002.

Eliseo Aja i Mònica Nadal (editors)
Publicat per Editorial Mediterrània
i la Fundació Jaume Bofill

Aquest quart volum de la sèrie iniciada l'any 1999 vol ser una contribució imprescindible a la comprensió de la immigració a Catalunya. El seu valor radica en la voluntat d'actualitat i de posada al dia de les informacions disponibles sobre la població estrangera.

L'Anuari fa un seguiment de l'evolució legislativa i social de la realitat de la població immigrada en el darrer any. La primera part s'aproxima a la immigració des de la vessant jurídica, fent especial èmfasi en l'estudi crític de les novetats legislatives i dels efectes de les lleis i de les iniciatives de les diferents administracions en matèria d'immigració. La segona part se centra en la presentació i anàlisi de les dades sociodemogràfiques disponibles sobre la presència de la població estrangera en el territori i en les diverses instàncies socials (mercat de treball i sistema educatiu).

També incorpora tres estudis monogràfics: una lectura crítica de les dades, sovint confoses i fàcilment manipulables, que sustenten el binomi (il·legítim) entre delinqüència i immigració; un treball de reflexió sobre la diversitat cultural i la integració social de la població immigrada, i un recull exhaustiu de les fonts disponibles per a l'estudi de la població estrangera i les seves limitacions i potencialitats.

ÍNDEX: Presentació. *Part jurídica:* 1. Valoració general de l'any. 2. Els factors de creixement dels residents irregulars després de les lleis de l'any 2000. 3. Va fracassar el contingent proposat pel Govern per a l'any 2002? 4. La Llei catalana sobre menors immigrants no acompanyats. 5. La regulació de l'educació dels immigrants a la LO 10/2002, de 23 de desembre, de Qualitat de l'Educació. 6. L'actuació dels ens locals en l'àmbit de la immigració. El Pla Municipal d'Immigració de Barcelona. 7. Activitat a l'àmbit europeu en matèria d'immigració durant el 2002. 8. Un estatut legal per als estrangers pendents d'expulsió? 9. L'atribució d'efectes jurídicolaborals a la relació empresari-treballador en què falta permís de treball. *Part sociològica:* 10. La població estrangera a Catalunya. 11. L'alumnat estranger a Catalunya. 12. La inserció laboral de la població immigrada. 13. Expulsions i devolucions. *Monogràfics:* 14. Seguretat, delinqüència i immigració: aprendre a llegir les dades. 15. La diversitat cultural i la integració social dels immigrants. 16. Fonts per a l'estudi de la població estrangera. *Annexos:* 1. Cronologia de fets 2002. 2. Normativa i jurisprudència 2002. 3. Ressenyes bibliogràfiques. ■

Les desigualtats en la salut a Catalunya

Carme Borrell i Joan Benach
(coordinadors)
Publicat per Editorial Mediterrània
i la Fundació Jaume Bofill

Aquest estudi fa una anàlisi exhaustiva de les desigualtats socials en la salut existents a Catalunya i proposa una sèrie de mesures per reduir-les. Posa en evidència com a Catalunya aquestes desigualtats existeixen en funció de la classe social, les àrees geogràfiques i el gènere, i s'hi tracten, entre altres, les desigualtats en els estils de vida, en la salut de les persones immigrades i en aspectes relacionats amb els serveis sanitaris, el medi am-

bient i la salut laboral. Entre les recomanacions s'apunta la necessitat de posar en pràctica intervencions adreçades a reduir les desigualtats segons la classe social i a consolidar un procés real d'igualtat entre gèneres.

ÍNDEX: Presentació. 1. Conceptes, antecedents i causes de les desigualtats socials en la salut. 2. Desigualtats geogràfiques en àrees petites. 3. Les desigualtats en l'estat de salut i la malaltia. 4. Les desigualtats en els estils de vida. 5. Les desigualtats en la utilització dels serveis sanitaris. 6. Desigualtats de gènere en la salut. 7. Desigualtats en la salut i la immigració. 8. Les desigualtats en la salut laboral. 9. Medi ambient i desigualtats en la salut. 10. Polítiques per reduir les desigualtats en la salut. 11. Recomanacions. Annex. ■

Magribins a les aules.

El model de Vic a debat

Jaume Carbonell, Núria Simó
i Antoni Tort
Publicat per Eumo Editorial

El llibre analitza el procés ocorregut a la ciutat de Vic quan, a instàncies de les autoritats municipals, es decreta una modificació sobtada del mapa escolar de la ciutat i es compromet a totes les escoles de la ciutat, públiques i concertades, a participar en un procés de distribució d'alumnat.

Aquest procés vol respondre al continuat i intens flux migratori que viu aquest municipi i és un procés discutible i discutit que qüestiona el dret dels pares a l'elecció de centre i remou les aigües del que s'entén per escola pública i escola concertada. Aspectes que estan en l'agenda política i social del país i que la

fusió de Vic instal·la al centre de la societat.

L'estudi vol defugir el soroll mediàtic del tema i pretén deixar constància de la valoració que en fan els agents implicats (escoles, famílies, entitats...) i de les implicacions des del vessant de la política educativa i de la vida als centres educatius.

ÍNDIX: Introducció. El llarg camí cap a la igualtat i l'educació intercultural. El procés de fusió i el mapa escolar de Vic. La fusió vista pels mestres i per les famílies. L'activitat quotidiana a les escoles fusionades. El punt de vista d'altres agents educatius i socials implicats en la fusió escolar. L'entorn social de la fusió. Conclusions i propostes. Bibliografia. ■

Tutoria entre iguals. Processos cognitivorelacionals i anàlisi de la interactivitat en tutories fixes i recíproques

Tesi de doctorat
David Duran Gisbert

La tutoria entre iguals és una modalitat d'aprenentatge cooperatiu, en la qual els alumnes en parelles desenvolupen els rols de tutor i de tutorat. L'alumne tutor aprèn ajudant el seu company tutorat, i aquest aprèn per l'ajut personal i permanent que li ofereix el company tutor. Es tracta, doncs, d'un mètode excel·lent d'atenció a la diversitat.

La tesi planteja tres objectius. En primer lloc ordena el marc conceptual entorn a l'aprenentatge entre alumnes. En segon lloc presenta un instrument útil per a la creació de situacions de tutoria entre iguals a la secundària (el crèdit variable *Ensenyar i aprendre*). I, finalment, planteja una recerca que constata els efectes de la tutoria sobre alguns processos cognitius i relacionals, i mostra els diferents estils cooperatius que tenen lloc en el si de les parelles.

La recerca combina el mètode quasi experimental amb un estudi microgenètic que analitza la interacció i l'activitat conjunta de les parelles

d'alumnes i situa la recerca en la segona generació d'investigacions sobre aprenentatge cooperatiu.

ÍNDIX: 1. Introducció. 2. Aprenentatge entre iguals i ús instruccional de la tutoria entre iguals. 3. Treball d'investigació: Processos cognitivorelacionals i estils d'interaccions cooperatives en la tutoria entre iguals fixa i recíproca. 4. Referències bibliogràfiques. 5. Annexos. ■

Tutoria. Aprenentatge en un clima de convivència

Xús Martín, Josep M. Puig,
Maria Padrós, Laura Rubio
i Jaume Trilla
Pròxima publicació a Alianza
Editorial

Aquest estudi és fet sobre la base que l'educació és també formació personal, aprenentatge de la convivència, desenvolupament de l'esperit crític i del sentit de la ciutadania, i que aquests reptes recauen sobre el professorat però sobretot sobre els tutors i tutores que dediquen a l'alumnat una atenció especial i un temps en exclusiva. Es tracta d'una obra de caire pràctic pensada per donar idees i eines que ajudin al professorat en aquesta tasca de formació personal i cívica. Consta d'una breu descripció del panorama de l'educació en valors i la planificació de l'acció tutorial, després de la qual s'hi presenten un conjunt de bones pràctiques educatives que ajudaran a configurar la cultura moral dels centres educatius i un conjunt de recursos docents pensats per a les classes de tutoria. Una sèrie de propostes als tutors i tutores perquè dissenyin plans de treball per a cada situació particular i impulsin activitats adequades a les seves circumstàncies. Està dividit en nou blocs cada un dels quals consta de diversos capítols relativament independents, que permeten la seva lectura per separat.

ÍNDIX: 1. Educació i acció tutorial. 2. Sobre l'educació en valors. 3. El pla d'acció tutorial.

4. Pràctiques educatives: entrada al centre i maneres d'aprendre. 5. Pràctiques educatives: convivència i participació. 6. La classe de tutoria. 7. Metodologies per a la classe de tutoria. 8. Temes moralment rellevants. 9. Activitats per a la classe de tutoria. ■

Foment de la participació ciutadana i integració social dels joves marroquins a Canovelles. Una anàlisi de la xarxa de recursos del municipi en l'àmbit del lleure

Mercè Zegrí i Josep Flores
(Associació per a l'Estudi i la Promoció del Desenvolupament Comunitari)

La recerca analitza la participació dels joves marroquins d'entre 16 i 30 anys en els equipaments municipals de lleure i en les associacions juvenils de Canovelles.

Observa una correspondència entre grau d'accés a la xarxa pública de lleure i escolarització en el municipi, així com la conveniència de promocionar altres recursos més adequats a les expectatives sociolaborals de bona part d'aquests joves, els quals ajudarien, també, a la seva inserció en dinàmiques d'oci.

La metodologia del treball ha estat quantitativa, tot posant en relació les dades del padró i d'usuaris de diferents equipaments, i qualitativa, mitjançant la realització d'entrevistes a set serveis municipals, cinc associacions juvenils, una associació marroquina i dos joves marroquins.

Des d'una perspectiva més qualitativa de la participació, es recomana l'adopció d'un seguit de tècniques específiques de dinamització dels joves i les joves d'origen marroquí, així com la consolidació d'instàncies municipals de participació de les associacions juvenils.

ÍNDIX: 1. Introducció. 2. Pla de treball i metodologia. 3. Context. 4. Descripció de les entrevistes. 5. Conclusions i propostes. 6. Documents consultats. ■

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

El *Punt a la I* és un full que informa de les recerques que han estat promogudes per la Fundació Jaume Bofill. Totes les que s'hi inclouen es poden consultar a la nostra biblioteca dins dels horaris d'atenció al públic. En aquest full també s'indiquen tots aquells treballs dels quals se'n preveu la publicació.

Punt a la i

Núm. 108 / Novembre 2003

La gestió alternativa de conflictes en les organitzacions del tercer sector

GREC-Resolució de conflictes
N. Lafuente i F. Camps (coords.)
Publicat a Finestra Oberta 35

Els reptes que té plantejats el món de l'associacionisme representen canvis en les relacions entre les persones, al sí de les organitzacions i entre organitzacions de diferents sectors. El Tercer Sector no està exempt de conflictivitat i ha d'afrontar nous reptes consolidant els avenços assolits els darrers anys respecte a la seva incidència social. Tot això sota els paràmetres i els valors de la convivència, el diàleg, el civisme i la cooperació.

De l'estudi, fet en base a entrevistes a entitats, se'n desprèn que calen noves fórmules relacionals i de treball en equip de les quals sorgeixi una nova manera de gestionar el conflicte col·lectiu.

Aquesta nova manera de treballar, relacionar-se i gestionar el conflicte amb procediments que busquin el consens i la cooperació de les organitzacions i dels seus membres es vincula a la Gestió Alternativa de Conflictes (GAC).

ÍNDEX: 1. Presentació. 2. Funcions del tercer sector en la gestió del conflicte col·lectiu. 3. L'estructura i la cultura organitzatives com a font de conflictes. 4. Propostes i reptes. 5. Conclusions. 6. Bibliografia. 7. Organitzacions i persones entrevistades. ■

Els mediadors interculturals a les institucions educatives de Catalunya

Tesi de doctorat
Núria Llevot

A Catalunya els darrers anys han anat proliferant una sèrie de «professionals» que fan la funció de mediadors interculturals a les institucions educatives. Intervenien en qüestions com la participació dels pares d'origen minoritari; l'adaptació del currículum; la negociació de conflictes «culturals»; la desescolarització, l'absentisme i l'abandonament escolar; la traducció lingüística; la interpretació sociocultural, etc.

Aquesta tesi presenta en el marc teòric experiències internacionals i altres estudis (de Quebec i França). El treball empíric el circumscriu a Catalunya i consisteix en entrevistes en profunditat a mediadors, coordinadors i formadors de cursos sobre mediació intercultural (en total 44), i a més, en una enquesta a docents de primària i d'ESO (n=740) que van proporcionar la seva percepció de la mediació a les institucions escolars.

Els resultats indiquen: l'existència de múltiples intencions sota el nom de mediació, la proliferació d'aquesta figura i la poca adequació de l'oferta formativa a les necessitats existents.

ÍNDEX: 1. Societats multiculturals i educació. 2. Conflicte interètnic i intervenció educativa. 3. Metodologia i tècniques d'investigació. 4. La mediació intercultural a Catalunya. 5. Conclusions, discussió i perspectives de futur. 6. Bibliografia. 7. Annex documental. ■

Construint narracions amb imatges. De l'autorepresentació individual a la reflexió i creació de temàtiques col·lectives

Teleduca. Educació i comunicació
Montserrat Moix, Carme Mayugo,
Marta Ricart i Sara Reñé

Anàlisi d'una proposta socioeducativa desenvolupada en dues Unitats d'Adaptació Curricular i basada en la utilització de la càmera (fotografia i vídeo) com a instrument de reflexió, expressió i creació per entrar en l'univers particular dels adolescents.

La primera part de la proposta empra la imatge fotogràfica per expressar els interessos i les motivacions de cada noia i noi. A la segona, després de relacionar l'àmbit personal amb el grupal, es contrueix un relat que serà el guió d'un curt videogràfic que realitzaran els nois i noies.

L'experiència mostra que el treball amb la imatge genera dinàmiques noves d'aprenentatge i de relació dins el grup-classe i el centre escolar. Treballar amb la càmera tenint en compte el marc d'interessos dels alumnes, com-

porta més implicació i una dinàmica positiva en entorns socio-educatius als quals resulta difícil accedir. Com a resultat de tot el procés s'ha elaborat la proposta didàctica de l'experiència.

ÍNDEX: 1. Introducció. 2. Marc teòric del projecte. 3. Descripció del projecte i fases. 4. Context de l'experiència. 5. Informe de l'experiència. 6. Conclusions. 7. Proposta didàctica. 8. Referències bibliogràfiques. Annex: Produccions video-gràfiques dels adolescents. ■

Parlaments subestats i governança europea.

El Parlament de Catalunya

Francesc Morata, Miquel Àngel Lozano i Ricard Ramon (UAB)

Els parlaments subestats poden jugar un paper més important en el futur disseny institucional i constitucional de la Unió Europea i pal·liar el seu dèficit democràtic. Aquesta anàlisi pionera descriu, (a partir de documents de la UE i de les xarxes transregionals, de publicacions oficials dels parlaments i d'entrevistes a membres del Parlament de Catalunya), què han fet aquests actors per aconseguir una major influència en el procés decisor comunitari i com s'han adaptat als afers europeus, sobretot en el cas català.

Fins avui, no han trobat el seu lloc en l'arquitectura institucional de la UE ni en el model espanyol de participació autonòmica, a pesar de les iniciatives endegades a través de la CALRE i de relacions bilaterals amb parlaments d'altres regions constitucionals. A Catalunya, el Parlament ha tingut una implicació limitada en els afers europeus, atès el protagonisme assumit pel Govern central des de la integració d'Espanya a la UE.

ÍNDEX: 1. Introducció. 2. Els parlaments regionals en la Unió Europea. 3. Els parlaments autonòmics i la UE. 4. L'adequació del Parlament de Catalunya als afers europeus. 5. Conclusions. 6. Fonts consultades. ■

La immigració i el treball intercultural a les entitats d'educació en el lleure de Catalunya

Diego Herrera, Bernat Albaigés i Mercè Garet

Publicat per la Secretaria General de Joventut

Aquest estudi recull els resultats de la I Enquesta sobre Immigració i Interculturalitat a les entitats d'educació en el lleure de Catalunya (curs 2001-2002) que s'emmarca dins el Pla Calidoscopi com a instrument de recollida d'informació sobre la presència d'infants i joves d'origen estranger en aquests espais i sobre la qualitat del treball intercultural que s'hi està duent a terme.

Amb aquesta publicació es pretén, d'una banda, posar a l'abast dels educadors i les educadores del temps lliure una sèrie de coneixements sobre la realitat que pren el fenomen migratori en els nostres moviments i entitats, i de l'altra, aportar elements de reflexió útils de cara a una millor articulació de les actuacions en l'àmbit de l'educació intercultural. La versió íntegra pertany a la col·lecció Estudis de l'Observatori Català de la Joventut, i la versió resumida a la col·lecció Aportacions. Podeu trobar el Qüestionari per a la valoració del treball intercultural a les entitats d'educació en el lleure a www.entrecultures.org.

ÍNDEX: 1. Anàlisi sociodemogràfica dels infants i joves d'origen estranger en les entitats d'edu-

cació en el lleure. 2. L'educació intercultural a les entitats d'educació en el lleure de Catalunya. 3. Obrint perspectives. 4. Annex. Bibliografia. Documentació dels moviments i les entitats. ■

Consumint religió. Una anàlisi dels productes amb conno- tacions espirituals entre la població juvenil

M. del Mar Griera i Ferran Urgell

L'estudi planteja si és possible identificar l'aparició d'una nova forma de religiositat entre els joves a partir del consum de productes d'origen no occidental amb connotacions espirituals (com ara el *feng shui* o el *taitxí*). Es fonamenta en 15 entrevistes a professors de centres que ofereixen aquests productes i 30 joves que en consumeixen, i en enquestes a 25 botigues de dietètica i 250 estudiants d'ESO.

La investigació conclou que no es pot parlar de l'existència d'una nova forma generalitzada de religiositat entre els joves, però descobreix que la majoria d'aquests productes apareixen àmpliament legitimats i els joves els perceben de manera aproblemàtica i normalitzada. També es posa de manifest que s'ha readaptat el significat que tenien en la seva societat d'origen, i en alguns aspectes banalitzat, en convertir-se en un objecte de consum.

ÍNDEX: 1. Religió, religions, secularització i altres cabòries. 2. Ordenant la confusió: Aproximació a una nova forma de religiositat. 3. Els protagonistes: els joves. 4. De què parlarem? Hipòtesis de partida i recorregut metodològic. 5. El camp de joc. Els centres: un primer apropament a l'objecte d'estudi. 6. Els joves i les noves formes de religiositat. 7. El procés de normalització. 8. Conclusions. 9. Bibliografia. 10. Annexos. ■

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

El *Punt a la i* és un full que informa de les recerques que han estat promogudes per la Fundació Jaume Bofill. Totes les que s'hi inclouen es poden consultar a la nostra biblioteca dins dels horaris d'atenció al públic. En aquest full també s'indiquen tots aquells treballs dels quals se'n preveu la publicació.

Punt a la i

Núm. 109 / Febrer 2004

Més enllà de l'escola. Transformacions socials i noves dinàmiques educatives i professionals

Josep Alsinet, Clara Riba,
Montserrat Ribera i
Joan Subirats (coord.)

Publicat per Editorial Mediterrània i la Fundació Jaume Bofill

La nostra societat es troba en ple procés de reestructuració educativa i l'educació, cada cop més, haurà de ser un espai on col·laborin molts actors i instàncies socials, sense circumscriure's a les estretors d'una concepció vinculada només a la transmissió de coneixements.

Aquesta recerca reivindica una concepció de l'educació més lligada al concepte de servei públic, vinculada al conjunt de serveis i polítiques que busquen la millora de les condicions de vida de la ciutadania i el reforçament del seu paper actiu en la renovació democràtica i participativa de les polítiques de benestar tradicionals. El treball educatiu ha de ser treball en xarxa i hi ha d'haver col·laboració entre professionals de diversos serveis davant de problemes de caràcter integral que necessiten respostes integrals.

El llibre resumeix, d'una banda, l'impacte que el canvi social,

econòmic i familiar que hem anat travessant de manera frenètica aquests darrers anys ha afectat la relació societat-educació tradicional. D'altra banda, analitza com aquest impacte està produint processos de modificació dels paràmetres educatius en un context de desequilibris socials creixents.

Finalment, recull diverses experiències d'arreu de Catalunya que, des de l'escola o amb l'escola, tracten de fer front a les noves demandes i els nous problemes socials, anant més enllà de la perspectiva sectorial estrictament educativa.

ÍNDEX: Presentació. 1. Introducció i elements d'anàlisi. 2. La recerca: Punts de partida i elements metodològics. 3. Anàlisi qualitativa de les experiències. 4. Detecció d'alguns elements de polítiques alternatives en les experiències. 5. Estudis de cas: Elements de xarxa i de lideratge. 6. Conclusions. Annex 1. Llista d'experiències analitzades. Annex 2. Descripció quantitativa de les experiències. Annex 3. Persones que han participat en l'estudi. Annex 4. Taxa de resposta obtinguda dels Centres de Recursos Pedagògics. ■

Les desigualtats socials entre la població catalana amb discapacitats

Colectivo IOÉ

Publicat per Editorial Mediterrània i la Fundació Jaume Bofill

Aquest informe analitza de manera exhaustiva la informació referi-

da a la població catalana amb discapacitats de l'*Encuesta sobre Discapacidades y Deficiencias* (INE 1999) que es va fer pública l'any 2002.

L'anàlisi mostra que la discapacitació afecta un 10% de la població catalana o, dit d'una altra manera, una de cada tres llars. Per aquest motiu no hauria de ser tractada de manera marginal sinó atorgant-li la importància que mereix.

D'altra banda, l'anàlisi de la discapacitació al nostre país, especialment dels aspectes relacionats amb l'economia de les persones discapacitades, posa en evidència un panorama poc encoratjador, que ens porta a qüestionar-nos la solidesa del nostre Estat del benestar. El balanç final d'aquest estudi planteja alguns desenvolupaments analítics i propostes de caràcter general dirigides a les principals institucions que influeixen en la inserció laboral de les persones amb discapacitats.

ÍNDEX: Introducció. 1. Les persones amb discapacitats. Conceptes, categories i dades generals. 2. Les discapacitats entre la població de Catalunya. 3. Origen de les discapacitats. 4. El tractament de les discapacitats. 5. La inserció social de les persones amb discapacitats. 6. Activitat i ocupació de les persones amb discapacitats. 7. Persones amb discapacitats que busquen feina. 8. Associacionisme i discapacitats. 9. Balanç final. Bibliografia. Índex de taules. Índex de gràfics. Índex de quadres. Annex estadístic. ■

Les propostes sobre educació dels partits polítics catalans per a les eleccions autonòmiques de 2003

Joan Subirats i Raquel Gallego (coordinadors) i Leonardo Díaz (investigador). IGOP-UAB

L'objectiu d'aquest estudi consisteix a identificar les preferències valoratives dels partits catalans en matèria educativa a partir de l'anàlisi dels programes electorals de les eleccions autonòmiques de novembre del 2003. La metodologia ha estat qualitativa, a través d'entrevistes en profunditat i anàlisis dels discursos. L'estudi posa en evidència que les discussions de fons en matèria educativa no apareixen reflectides en els programes electorals, tot i que es poden detectar punts diferenciadors d'acord amb els indicadors utilitzats (horaris, escoles bressol, etc.). Una altra conclusió és que la major distància del poder o l'absència d'un llegat històric no són condicions que hagin incidit substancialment en les propostes de canvi.

En contrastar els resultats de les matrius llibertat-igualtat i centralització-descentralització s'adverteix que els partits conservadors proposen una 'desregulació centralitzada' del sistema per promoure l'eficiència i la capacitat d'elecció. Al seu torn, els partits d'esquerra promouen una 'intervenció descentralitzada' que garanteixi l'equitat. El 'control' i l' 'autonomia' són valors utilitzats indistintament per conservadors i progressistes, però amb una significació diferent.

ÍNDEX: 1. Introducció. 2. Pla de treball i metodologia. 3. Context. 4. Descripció de les entrevistes. 5. Conclusions i propostes. 6. Documents consultats. ■

Andel: El model escandinau d'accés a l'habitatge

Raül Turmo

Publicat a Finestra Oberta 39

Aquest estudi pretén donar una solució concreta que garanteixi l'accés a l'habitatge partint del model *andel* de cooperatives d'habitatge escandinau.

Els països escandinaus (i altres d'Europa i fora d'Europa), apliquen un model cooperatiu en el qual la propietat dels habitatges sempre pertany a la cooperativa, i els socis en tenen el dret d'ús indefinit amb un lloguer tou, però sense la possibilitat de ser-ne propietaris.

A Espanya, les lleis permeten fer cooperatives d'habitatge per a la propietat o per a la cessió d'ús, i l'estudi pretén la creació d'una cooperativa d'habitatges amb cessió d'ús, afavorida en un principi per les administracions, per tal que comenci a canviar la mentalitat en el món cooperatiu. També s'hi donen les pautes del que s'hauria de modificar en un futur per poder gaudir del model cooperatiu que tenen altres països com els que hem mencionat, model que exclou la propietat dels habitatges per part dels socis i que dona bons resultats a mitjà i llarg termini.

ÍNDEX: 1. Introducció. 2. Andel: Definició i característiques. 3. Estudi del model pas a pas: Principis. Estatuts tipus. 4. Dos exemples d'andels a Dinamarca. 5. Comparació entre les lleis de Catalunya i Espanya i les de Dinamarca per aplicar el model *andel* a Catalunya. 6. Introducció del primer *andel* a Catalunya. ■

La segregació residencial de la població estrangera a Catalunya

Joan Carles Martori i

Karen Hoberg (Universitat de Vic)

Durant els darrers anys, a Catalunya, s'ha produït una arribada molt important de població immigrant. Això no obstant, no se sap gaire bé com es distribueix aquesta població en el territori, si hi ha algun tipus de concentració forta o quins efectes tenen les polítiques d'integració sobre els col·lectius de persones immigrades.

A partir de les dades del Padró Municipal 1996 i del Cens de població 2001, l'estudi analitza la segregació residencial intramunicipal a nivell de seccions censals, utilitzant índexs de segregació tradicionals i espacials i recolzant l'anàlisi en un Sistema d'Informació Geogràfic. La part teòrica de l'estudi examina els diferents tipus d'índexs, i l'empírica exposa els resultats de 12 índexs per 7 grups de població en 62 municipis catalans i de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Com a resultat d'aquest treball s'ha obtingut una base de dades que esperem que sigui útil a l'hora de portar a terme altres estudis de causes i efectes de la segregació residencial, i que ajudi a donar una millor base per planificar les actuacions del sector públic des d'un punt de vista tant urbanístic com socioeconòmic.

ÍNDEX: 1. Marc teòric i metodologia. 2. Notes metodològiques. 3. Resultats. 4. Resum, conclusions i futures línies de recerca. 5. Annexos. 6. Bibliografia. ■

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

El *Punt a la i* és un full que informa de les recerques que han estat promogudes per la Fundació Jaume Bofill. Totes les que s'hi inclouen es poden consultar a la nostra biblioteca dins dels horaris d'atenció al públic. En aquest full també s'indiquen tots aquells treballs dels quals se'n preveu la publicació.

Punt a la i

Núm. 110 / Juny 2004

Immigració i qüestió nacional. Minories subestatals i immigració a Europa

Gemma Aubarell, Agustí Nicolau Coll i Adela Ros (coordinadors)
Publicat per Ed. Mediterrània i la Fundació Jaume Bofill

El fenomen migratori té impactes evidents sobre les identitats nacionals, i molt particularment sobre les que no disposen d'un marc estatal que les aculli. El llibre aplega les actes del simposi internacional *Minories subestatals i immigració Europa: realitats en confluència*, organitzat per Europa Diversa (BCN, 17-18/1/2003). El simposi buscava comprendre com s'articula la diversitat cultural en comunitats amb factors històrics, culturals i nacionals diferents respecte a la majoria estatal, on hi ha col·lectius de persones immigrades amb característiques culturals diverses. Tot això tenint molt en compte la distribució de les competències en matèria d'immigració dins d'aquests estats.

Es tractava d'identificar elements clau dels processos i les polítiques d'integració cultural, i de saber si la falta de mecanismes de gestió de la immigració pot dificultar la relació entre immigració i societat receptora. Tot això per, en definitiva, aportar idees imaginatives al debat actual en què la xenofòbia i la

demagògia política semblen dominar els discursos sobre la qüestió nacional i la immigració.

ÍNDEX: Introducció. 1. Quel avenir pour la minorité culturelle corse?, C. M. Matteoli (Còrsega). 2. Intervenció del relator, G. D'Amato (Suïssa). 3. The challenge of minority representation in Brussels, D. Jacobs (Bèlgica). 4. La ciutadania multicultural: de l'ètica de l'assimilació a l'ètica del reconeixement? Una reflexió crítica sobre les polítiques de la immigració a Espanya, N. Torbisco (Catalunya). 5. Intervenció del relator, A. Gagnon (Quebec). 6. Territorial policy communities in Wales?, J. Loughlin (País de Gal·les). 7. L'immigrat, R. Crespo (Catalunya). 8. Resum de les jornades, I. Boada. ■

Construint identitats. Espais i processos de socialització dels joves d'origen immigrant

Xavier Besalú i Teresa Climent (coordinadors)
Publicat per Ed. Mediterrània i la Fundació Jaume Bofill

L'interès que hi ha a Catalunya a l'entorn de l'educació i la immigració és creixent, i especialment intens entre les persones que professionalment viuen de més a prop dels processos educatius dels sectors més joves de la població.

Moguts per aquest interès, entre l'any 1999 i el 2002 des de la Fundació Jaume Bofill es van impulsar diverses recerques amb el denominador comú de l'educació, i més genèricament de la socialització dels joves d'origen immigrant. Les conclusions d'aquestes recerques es van presentar i debatre en un seminari a Reus el novembre del 2002, aixoplugat

per la URV, i que va posar en evidència la importància d'aquesta qüestió per a un gran nombre de professionals. Resultat del seminari és aquest llibre que recull les conclusions de les recerques que s'hi van presentar i que inclou també els dos documents elaborats pels relators de les dues sessions en què va consistir.

ÍNDEX: Presentació. Introducció. X. Besalú i T. Climent. 1. Elements de debat, conclusions i propostes. J. Funes i M-A. Essomba. 2. Retòriques d'exclusió i pràctica de la violència. Una anàlisi etnogràfica en l'àmbit de l'educació. C. Serra. 3. Joves adolescents i escolaritat obligatòria: sis contraarguments i una coda. X. Bonal, M-A. Alegre, I. González, D. Herrera, M. Rovira i E. Saurí. 4. Immigració, parelles mixtes, transnacionalisme i educació dels fills. Repercussions a l'àmbit privat (identitari) i institucional. D. Rodríguez. 5. Elements de debat, conclusions i propostes. X. Besalú, P. Heras i Ll. Maruny. 6. El procés d'escolarització de l'alumnat fill de famílies immigrades d'origen africà. J. Fullana, X. Besalú, M. Vilà i A. López. 7. Elements de reflexió sobre immigració, escolarització i municipi. Acotacions al procés de fusió d'escoles a Vic. J. Carbonell, N. Simó, A. Tort. 8. La realitat de la immigració en l'àmbit educatiu: interculturalitat i multiculturalitat a les escoles del Camp de Tarragona. I. Brunet, A. Belzunegui i I. Pastor. 9. Estratègies de treball amb alumnat d'incorporació tardana en els centres de secundària. M. Ll. Geronès, A. Quintana i O. Soler. 10. El procés d'aprenentatge del català en alumnes marroquins a l'ensenyament obligatori. M. Molina i Ll. Maruny. ■

La immigració a Catalunya avui. Anuari 2003

Eliseo Aja i Mònica Nadal (dirs.)
Publicat per Ed. Mediterrània i la Fundació Jaume Bofill

Aquest anuari és el resultat d'un treball d'anàlisi social i jurídica dels esdeveniments més relle-

vants a Catalunya en matèria d'immigració durant l'any 2003. Agrupa treballs realitzats des de les perspectives del dret i de les ciències socials que posen a disposició informació veraç i actualitzada per abordar de manera objectiva l'abast i l'evolució de les migracions al nostre país.

La 1a. part conté l'anàlisi jurídica de les novetats legislatives del 2003, un any particularment actiu en matèria d'estrangeria, tant a nivell estatal com comunitari. La 2a. part analitza les dades disponibles sobre el volum i l'origen de la població immigrada, fent atenció especial al sistema educatiu i el mercat de treball. La 3a. part s'inicia amb una valoració del paper central de les migracions en el creixement demogràfic de Catalunya. Segueixen un monogràfic sobre les implicacions sanitàries de la realitat migratòria i una aproximació de gran interès metodològic a l'estudi de la segregació residencial a Catalunya. Finalment, els annexos inclouen una cronologia de fets destacats i una ressenya de la jurisprudència dels tribunals i de les disposicions normatives més rellevants del 2003 en matèria d'immigració.

ÍNDEX: 1. Valoració General de l'any. E. Aja i J. Sánchez. 2. La reforma de la Llei d'estrangeria a la LO 14/2003. E. Roig. 3. Novetats legislatives en l'àmbit de la reagrupament familiar. M. González. 4. La Llei d'estrangeria i l'accés a les dades del Padró. M. Pérez. 5. El dret a l'assistència jurídica gratuïta dels immigrants a Catalunya. M. Torres i M. Rieradevall. 6. Novetats en el tractament juridicoadministratiu dels menors immigrants no acompanyats. A. de Palma. 7. La integració dels nacionals de tercers estats en la Unió Europea: La Directiva relativa al reagrupament familiar i la Directiva sobre els residents de llarga duració. A. Olesti. 8. La població estrangera a Catalunya. M. Nadal. 9. L'alumnat estranger a Catalunya. M. Nadal. 10. La inserció laboral de la població immigrada. M. Pajares. 11. Immigració internacional, població de nacionalitat estrangera a Catalunya i perspectives de futur. A. Domingo. 12. La segregació

residencial com a eina d'estudi de la població immigrant. J.C. Martori i K. Hoberg. 13. Immigració i salut. E. Alonso i J.M. Jansà. 14. Cronologia de fets. M. i S. Donaldson. 15. Normativa i jurisprudència destacada de l'any 2003. D. Moya. ■

"Tú siempre jalas a los tuyos". Les cadenes i les xarxes migratòries de les famílies equatorianes cap a Espanya

Tesi de doctorat. Claudia Pedone

Aquesta tesi té com a finalitat analitzar i comprendre l'articulació i la dinàmica de les cadenes i les xarxes migratòries construïdes entorn al moviment migratori de les famílies equatorianes cap a Espanya la darrera dècada.

La investigació aborda la problemàtica de les migracions internacionals com un fenomen eminentment social i ens condueix a enfatitzar en les relacions de poder i en les pràctiques socials, econòmiques i financeres dutes a terme per les famílies migrants en els seus intents de resistència i esforços per burlar les restriccions dels estats rics que controlen els fluxos en funció de la variable econòmica.

Mitjançant la informació qualitativa recollida en les successives etapes de treball de camp a Tota (Múrcia), Barcelona, Madrid i en diverses ciutats de l'Equador, hem reconstruït les trajectòries socioespacials de les famílies equatorianes cap a Espanya, des del disseny inicial del projecte migratori en origen fins a les seves possibles resignificacions en destí. L'enfocament de les cadenes i xarxes migratòries s'ha complementat amb la perspectiva de gènere, i com una manera d'afiançar la nostra postura transatlàntica, incorporem la perspectiva d'anàlisi dels processos de transnacionalisme.

ÍNDEX: Introducció. 1. La globalització i la UE: noves territorialitats, nous fluxos i noves exclusions. 2. L'Equador i una globalització excloent: migració internacional vers un nou destí, Espanya. 3. Les migracions internacionals en les ciències socials: l'enfoc de les cadenes i xarxes migratòries. 4. Estratègies metodològiques per a la reconstrucció de les cadenes i xarxes migratòries i les polítiques de treball de camp. 5. Estratègies migratòries i el paper que juguen les cadenes i les xarxes entre la població equatoriana. 6. Relacions de gènere a les cadenes familiars equatorianes en un context migratori internacional. 7. Diversificació de les cadenes migratòries en l'àmbit laboral. 8. La conformació d'espais socials transnacionals: negociacions entorn a l'assentament definitiu i el retorn. Conclusions. ■

Senegalesos i gambians a Catalunya (Espanya). Anàlisi geosociològica de les seves xarxes espacials i socials

Tesi de doctorat. Papa Sow

Després del gran moviment d'immigració internacional a principis del s. XX, mai com avui els països rics havien acollit tants estrangers sobre el seu territori. Espanya, destinació poc desitjada pels africans al llarg dels anys 70, ha irromput en el camp migratori dels senegalesos i gambians a partir dels 80 i 90. L'any 2001, més de 10.800 vivien a Catalunya, regió industrial amb un dels nuclis d'immigrants més importants d'Espanya. L'estudi de les seves xarxes evidencia l'especificitat de cada migrant, el seu grup ètnic, lingüístic, religiós, associatiu, etc. Igual que senegalesos i gambians construeixen i deconstrueixen en el decurs del temps, les xarxes que els immigrants teixeixen no paren d'inscriure les seves pràctiques en una doble dinàmica territorial i social. Algunes d'aquestes xarxes tenen la mateixa tendència a inscriure's dins una certa permanència i a definir-se per la seva funció relacional, a causa de les formes flexibles i canviants de la interacció social.

ÍNDEX: Introducció general: 1. Conceptes i reflexions teòriques. 2. Objectiu de la investigació. Conclusió general: 1. Síntesi general. 2. Perspectives metodològiques i conceptuals. ■

FUNDACIÓ
Jaume Bofill
Jaume Bofill

El **Punt a la i** és un full que informa de les recerques que han estat promogudes per la Fundació Jaume Bofill. Totes les que s'hi inclouen es poden consultar a la nostra biblioteca dins dels horaris d'atenció al públic. En aquest full també s'indiquen tots aquells treballs dels quals se'n preveu la publicació.